Ner 15

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sobota dnia 16 Stycznia 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1760.

Ogłoszenie Banku Polskiego. — Gdy obwieszczenie Banku z dnia 27 Grudnia (8 Stycznia) 40/41 r. Ner. 560 w pismach publicznych o biletach bankowych uszkodzonych, oparte na postanowieniu Najjaśniejszego Pana z dnia 21 Stycznia (2 Lutego) 1830 r., przez niektóre osoby mylnie zrozumiane, dało powód do mniemania jakoby, też bilety uszkodzone lub podarte, nie miały być przyjmowane; a znajdują się osoby, które w złéj wierze, dla korzyści swojéj, starają się ze szkodą właścicieli biletów, mniemanie to upowszechnić; przeto Bank widzi potrzebę objaśnić, iż bilety uszkodzone, byleby na nich główne cechy rozpoznane być mogły, tak jak to i dotąd miało miejsce, bez żadnéj trudności przyjmowane i wymieniane będą. Zmiana przez wyżéj wspomniane obwieszczenie zaprowadzona w tém jedynie zachodzi, że kawałek biletu z podpisem lub numerem osobno bez biletu przyjmowany, płacony być nie może, a nawzajem bilet chociaż by pewnéj części jego brakowało, w zupełności zapłaconym zostanie. — W Warszawie dnia 3/15 Stycznia 1841 r. — Radca Stanu Prezes, *Lubowidzki.* — Sekretarz Jeneralny, *Łubkowski.*

Franciszek Hippolit Stefan Cieleski, Spółredaktor pisma p. t. *Sylwan*, Naczelnik biura w Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, po ciężkiéj a nader dotkliwéj kilkotygodniowéj chorobie, w dniu 13 b. m. świat ten opuścił. Exportacya zwłok jego odbędzie się dziś o godzinie 3 z południa, na smentarz Powązkowski. Dobrym był człowiekiem; żal więc przyjaciół i znajomych ze czcią mu odda posługę ostatnią.

Londyn 2 *Stycznia.* — Panowie J. H. Lister, C. Filipps i T. Wardon, mianowani zostali kommissarzami do ułożenia spisu ludności Anglii i Irlandyi.

Angielski torys na wschodzie pisze z Nicei pod dniem 12 Grudnia: Kommodor Napier, lubiącym nieustraszone charaktery Arabom, zdaje się być drugim Lwiem Sercem, lub Sułtanem al Kebir Bunabarde. Jakoż stał się on przedmiotem zabobonnéj czci narodu, który uważając go za czarownika, sądzi, że ani żelazo ani ołów nic mu zaszkodzić nie może. Opowiadają Arabowie, że po skończonéj bitwie, Napier zdejmuje z siebie suknię i wytrząsa z niéj tuziny kul, które go wprawdzie trafiły, nic mu jednak nie szkodząc. Nadto utrzymują, że gdy obok żołnierzy swoich przejeżdża, podobnie rycerzom Ariosta, wdziewa on na swoję dzidę parę nieprzyjaciół i niesie ją jak chorągiew.

Times utrzymuje, że obwarowanie Paryża, pod względem wojennym, jest błędném, pod względem zaś politycznym, wolności francuzkiego ludu grożącym zamiarem; lecz dodaje dziennik ten: skoro podobało się Francuzom tak nierozmyślny krok uczynić, nic to bynajmniéj nieobchodzi Anglią, ani inne mocarstwa, bowiem ich wzajemne położenie wcale się nie zmieni.

Sir Andrzej Agnew, znany członek parlamentu, wydał niedawno obiegnik do duchownych w Szkocyi, którym wzywa ich do nowéj,

pod względem święta niedzieli, agitacyi. Obiegnik ten, umieszczony w niektórych szkockich gazetach, zawiéra między innemi, że jeneralny Naczelnik poczt zniósł bieg poczt w niedziele, jako przeciwny prawom szkockim.

Mówią, że chrzest następczyni tronu odbędzie się dnia 10 Lutego, jako w rocznicę szlubu Jéj Królewskiéj Mości.

Stan zdrowia Księżnéj Głoucester od niejakiego czasu wymaga wielkich starań. Jéj Król. Wysok. śmiercią Księżniczki Augusty tyle została wzruszoną, że od téj pory ciągle jest cierpiącą.

Baron Brunow znajduje się teraz w Broadlauds, w odwiedzinach u Lorda Palmerstona.

Gubernator południowéj Australii, kapitan Grey, w Sobotę odjechał do téj kolonii.

Lord Franciszek Egerton, gorliwy przyjaciel umiejętności, przychodząc w pomoc sławnemu badaczowi Agassiz, odkupił u niego za 500 fun. ster. oryginalne rysunki do dzieła o rybach, pod warunkiem, że tenże Agassiz zatrzyma je w Neuchatel dopóki ich potrzebować będzie.

W upłynionym roku ochrzczono w Londynie 16,160 dzieci, a pogrzebano 14,574 indywiduów.

Tchnąca pokojem odpowiedź Ludwika Filipa, na życzenia ciała dyplomatycznego, pomyślnie dziś na papiery tutejsze działała.

Wiedeń 30 *grudnia.*—Najjaśniejszy Cesarz i Król raczył uwolnić od służby, z powodu słabości zdrowia, jednego z naszych najzasłużeńszych mężów stanu, Gubernatora Illiryi, barona Schmidtburg. Monarcha objawiając najwyższe swoje zadowolenie z długoletniéj jego służby, przeznaczył mu 12,000 zło. k. m. rocznej płacy. Obowiązki gubernatora pełni teraz radca nadworny, hrabia von Waldperg.

Paryż 4 *stycznia.*—Dzienniki tutejsze prawie w ogóle zajęte są przyszłém położeniem posiadłości afrykańskich, z powodu mianowania Jenerała Bugeaud.

Toulonnais z d. 30 grud. pisze: Ministeryum sprawiło w mieście Toulon i między marynarką pewien rodzaj nieukontentowania, odbierając Admirałowi Lalande dowództwo nad eskadrą rezerwową. Czyn ten starano się usprawiedliwić potrzebą obecności pana Lalande w Paryżu, jako deputowanego. Ministeryum niesłusznie czyni, że niełaskę Admirała Lalande tak niewczesnym chce pokryć pozorem, jak gdyby nie można było być jednocześnie w Paryżu i Tulonie. W razie potrzeby możemy wymienić wiele osób, które jednocześnie kilka różnych piastują urzędów. Gdy obecnie interesa wschodnie zdają się być załatwionemi, flotta francuzka, według prawdopodobieństwa, do roku następnego na kotwicy zostanie. Łatwo zatém można było udzielić panu Lalande żądany urlop, nie potrzebując bynajmniéj tak nieludzko pozbawiać go urzędu, który tak godnie piastował. Konstytucyonista dodaje, że pozór użyty przez ministeryum, ujdzie tém bardziéj, gdy świeżo jednego członka izby deputowanych mianowano Gubernatorem jeneralnym w Afryce. Posiedzenia obu izb dziś niezbyt ważnémi zatrudniały się sprawami; izba parów tylko, z okazyi żądanego kredytu na utrzymanie wychodźców hiszpańskich, jeszcze raz powtórzyła panu Guizot, że polityka Francyi co do Hiszpanii ograniczała się i ograniczać będzie na samém tylko wspiéraniu jéj radą i wpływem moralnym; wszelka inna interwencya nie miała i nie będzie mieć miejsca.

W skutek amnestyi hiszpańskiéj rząd polecił zawiesić z dniem 1 stycznia wypłatę wsparcia żołnierzom i podoficerom karlistowskim.

Czytamy w *Pamiętniku Pyrenejskim*: Słychać, że nadeszły tu z Paryża rozkazy, aby z największą gorliwością pracowano około odnowienia zamku w *Pau.* Zapewniają, że Król postanowił niezmiennie zwiedzić południow Francyę i przybyć w następnym maju z cał swoją rodziną do Pau.

Rząd ogłosił następującą telegraficzną depeszę z Marsylli d. 2 stycz. (Malta 28 grud.) Konsul francuzki do Ministra spraw zagranicznych: *Karruk-Sing*, Król Lahory, umarł dnia 5 listopada. W czasie jego pogrzebu nieszczęśliwy przypadek chciał, aby następca jego Now-Nebal-Sing utracił życie; Shere-Sing na tron

wstąpił. Sprawa chińska jest na punkcie ukończenia. Anglicy otrzymają 3 miliony funtów sterlingów. — Dost Mohamed poddał im się zupełnie.

Temps pisze: »Osoba z rządem egipskim w ciągłym i poufnym zostająca związku zapewnia, że Mehmed-Ali zamierzył zdać rządcy Egiptu w ręce syna swojego Ibrahima. Powtarzamy tę wiadomość, wcale za nią nie zaręczając. Wczoraj rozeszła się wieść, że rząd niepomyślne ze Wschodu odebrał wiadomości, to jest, że Porta odmówiła przyznania Mehmedowi Alemu dziedzictwa Egiptu, zapewniając mu jedynie dożywotnie posiadanie jego, jeżeli je przyjmie pod przepisanémi warunkami.

Madryt 28 *grudnia*. Mimo rozmaitych przez rząd wydawanych rozkazów, mniéj lub więcéj wojennym tchnących duchem, każdy tu mniema, że pokój między Hiszpanią i Portugalią zerwanym nie będzie. Dyrekcya jeneralna Artylleryi poleciła wprawdzie, aby wszystko na stopie wojennéj stało; wojska wyruszyły w kierunku *Estramadury* a wczoraj jeszcze dwa pułki udały się do *Talavera*, jednak pokojem tchnące i przyjazne zapewnienia rejencyi, dane posłowi angielskiemu i Portugalii, nie pozwalają wierzyć nieprzyjacielskim przedsięwzięciom. *Eco del Commercio* liczy siły hiszpańskie do 140,000 ludzi.

W Andaluzyi miały miejsce niespokojności polityczne, które atoli żadnych nie pociągnęły za sobą złych następstw.

Drezno d. 7 *stycznia*.—Dnia 18 grudnia umarł tu w 76 r. życia dawniejszy poseł Ferdynanda VII hiszpańskiego przy dworze Petersburskim, *Don Juan Mig. Paez de la Cadena*, który przez czas domowéj w ojczyznie swojéj wojny, ciągle prawie tu przemieszkiwał; dla życzliwego charakteru bliżéj go znający powszechnie go żałują.

Karlsruhe *d.* 3 *styczniu*.—W Listopadzie rozpoczęła swoję czynność z różnych członków ministeryalnych złożona kommissya, do rozpoznania księgi karnéj, którą rząd w wykonanie wprowadzić zamierzył. Zdania téj kommissyi miały być w czasie świąt Narodzenia Pańskiego przedstawione ciału prawodawczemu. Jednak dowiadujemy się, że zwołanie téj kommissyi odłożoném zostało i domyślamy się, że dalsze obrady piérwszéj izby nad księgą praw karnych na następném zgromadzeniu wiele znajdą przeszkód. Wielko-Książęce ministeryum stanu, postanowiło uskutecznić konskrypcyą wojskową upłynionych sześciu lat sięgającą.

Neuchatel 31 *grudnia*. — Konstytucyonista Neuszatelski udziela dziś następującéj wiadomości o uwięzieniu Borela:

»D. 15 grudnia doniósł poseł francuzki tutejszemu rządowi, że mieszkaniec księstwa *Neuchatel*, *Karol Aimé Borel*, oskarzonym jest o wspólnictwo zbrodni Darmesa, że na téj zasadzie kanclerz Francyi wydał rozkaz uwięzienia go, lecz że Borel z Paryża, gdzie jako mechanik pracował, umknął do Szwajcaryi, a to w 11 dni po dopełnionym w dniu 15 Października zamachu. Poseł okazał nadto, że upoważsionym jest od rządu prosić o wydanie Borela i przesłał do podpisu Borelowi rozkaz uwięzienia, który Pan Pasquier, Kanclerz Francyi i Prezes izby parów, względem Karola Aimé Borela, jako mieszkającego w Paryżu przy ulicy *Passage des deux Soeurs* Nr. 10 i obwinionego o wspólnictwo w zamachu na życie Króla, wydał. Rząd Neuszatelski, uskuteczniając żądanie posła fraacuzkiego, uwięził Borela w Motiers d. 17 gruduia, a d. 20 pocztą do Pontarliers przesłał dla wydania władzom francuzkim.

Kair 4 *grudnia*. Mimo ugody z Kommodorem Napier zawartéj, z ciągłą tu gorliwością trwają uzbrojenia. Wysłano pułk pieszy do Syryi, a wczoraj udał się komendant Varin z oddziałem jazdy. To wojsko ma stawić opór ulokowaniu się Anglików pod *El Arisch*; inni twierdzą że się z Ibrahimem połączy. *Churchid* basza i Achmed basza niedawno tu z Arabii przybyli i obejmą dowództwo w dolnym Egipcie. Cytadella stoi na stopie wojennéj; słowem, miarkując z tego, co się tu dzieje,

pokój jest niepodobnym. W ostatnich dniach mniemano, że znowu rozpoczęto nieprzyjacielskie względem Alexandryi kroki; ogólne nieukontentowanie i szemranie przeciw rządowi zaraz uczuć się dało; Beduini pustoszyli wszystkie okolice miasta; Menekli basza, przed kilką dniami z dywizyą swoją do Syryi wysłany, miał się dać słyszeć, że przejdzie do sprzymierzonych, a Szejk Asa, który domagał się zaległego żołdu, wściekły powrócił do domu, uzbroił swoich ludzi i publicznie ogłosił, że się Sułtanowi podda. Wysłany za nim oddział gwardyi wrócił nic nie wskórawszy. Tego samego dnia zabrano broń z domów wielu Turków, na których pada podejrzenie, że nie są przychylni egipskiemu rządowi. Taki był stan miasta nim przybył tu okólnik Husseina baszy, ostateczne zawarcie pokoju oznajmujący.

Z Nowéj Granady dochodzą nas wiadomości o ciągle trwającém tam powstaniu.

Rio Janeiro 17 *listop.*—Stan kraju tutejszego daleko bardziéj jest kwitnącym niż dawniéj. Od czasu pełnoletności Cesarza dostrzegać się daje żywiół porządku; w *Maranham* przywrócono porządek, a powstańcy na głowę pobici zostali. Parostatek San Salwador przybył do Hawaryi; wiezie on do Europy liczne dekoracye, a między niemi wielki krzyż dla Króla Don Ferdynanda Portugalskiego. Interesa finansowe są w zaspokajającym stanie. Podatki regularnie są płacone. Admirał Mackau przybył do Montewideo, a Lavalle udał się do Santa Té. Znowu przyjazne dla Rozasa zdarzenie.

Rzym 29 *grudnia*. Diario di Roma donosi pomyślną wiadomość o przywróceniu dobrego stanu zdrowia w Rzymie, pragnąc tym sposobem zaspokoić osoby za granicą mieszkające.

ROZMAITOŚCI

Gdy niedawno we Francyi pewnego człowieka, dla politycznego przestępstwa, tracić miano, wyszedł rozkaz surowy, aby nikogo ani do więzienia ani blizko rusztowania nie przypuszczono. Pomimo tych zabiegów, na drugi dzień po wykonaniu kary śmierci, umieszczono w pewnym dzienniku obszerne opisanie wszelkich wypadków, które przy tém szkaradném widowisku się wydarzyły. Jeden tylko kat mógł tego doniesienia udzielić, i dla tego rozgniewany jeneralny prokurator, zapozwał go, aby się natychmiast przed nim stawił. Kat zaczął się wypierać, że o żadnym z tych wypadków nie rzekł przed nikim ani słowa; lecz nakoniec przypomniał sobie, że przed wykonaniem aktu przyszedł do niego jakiś żebrak, który na rozkaz jego przyniósł mu z szynkowni szklankę wina i ofiarował mu swoje usługi. Kat mając pragnienie i potrzebując drugiego pomocnika, wziął tego nie podejrzanego człowieka do powozu, a przeto i na rusztowanie, gdzie mu tenże bardzo ważne czynił posługi. W końcu pokazało się, że ten niepodejrzany za żebraka przebrany człowiek, który katowi posługiwał—był dziennikarzem.—Podobną odwagę w innym rodzaju okazał także drugi dziennikarz. Podczas rozruchu udał on się na bardzo niebezpieczne miejsce, by na własne oczy widzieć i opisać mógł wszelkie szczegóły wypadków. Lecz gdy nakoniec energicznie natarło wojsko i kilkakrotnie dało ognia do burzycieli spokojności, kula karabinowa ugodziła także i dziennikarza. Chirurg poskoczył natychmiast dla opatrzenia i zawiązania rany jego. Lecz dziennikarz mu rzekł: »Nie chodzi tu tak bardzo o zawiązanie rany mojéj, jak raczéj o to, że już pisać nie mogę; weź wacpan moje pióro i napisz: Liczono między ludem trzech rannych, a jednego zabitego.« — »Zabitego? a któż tu jest zabity? ja nie widzę nikogo«, odrzekł chirurg.— »Czyż mnie wacpan nie widzisz? wszak ja jestem zabity«, odrzekł dziennikarz, i w téjże saméj chwili skonał.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś drugi raz nawa komedya *Bukiet Balowy*; —komedya, *To Byłam Ja*; — krotochwila, *Nowy Sąd Parysa* czyli *Icek Sędzią*.